

Helsingissä 26.2.2007

Opetusministeriölle

**ASIA Kerhokeskus – koulutyön tuki ry:n kantoja lapsi- ja nuorisopolitiikan
kehittämisohjelmaan otettavista teemoista**

Yleistä

Kerhokeskus - koulutyön tuki ry pitää hyvänä prosessia, joka on käynnistetty Nuorisolakiin liittyvän lapsi- ja nuorisopoliittisen kehittämisohjelman valmistelemiseksi. Turvaamalla valmisteluprosessin avoimuus ja läpinäkyvyys turvataan eri tahojen sitoutumista myös valmistuvan ohjelman toteuttamiseen.

Huolenaiheena on kuitenkin nähtävä lapsia ja nuoria koskevien kysymysten jääminen minoritettiin yhteiskunnallisessa keskustelussa. Ohjelman valmisteluprosessia olisi syytä hyödyntää yhteiskunnan avaintahojen sitouttamisessa tavoitteisiin. Tämä tarkoittaa laajempaa yhteiskunnallista keskustelua ja eri intressitahojen silmien avaamista nuorten asioiden tärkeydelle myös suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuuden näkökulmasta. Vaarana on yleisen keskustelun keskittyminen visiottomasti yksinomaan suurten ikäluokkien eläköitymiseen ja väestön ikääntymiseen sekä vastaavan tyyppisiin kysymyksiin. Uhkatekijänä on pidettävä myös yksipuolisia näkemyksiä lapsista ja nuorista homogeenisena joukkona, jolle tuotetut palvelut ja joihin kohdistetut tukitoimenpiteet voidaan toteuttaa erityisyyksiä huomioimatta. Vaikka palvelutarjonnassa pyritään tasa-arvoisuuteen, on varottava tasapäistämistä. Keinona tämän vaaran torjumiseen on nuorten itsensä kuuleminen heitä koskevissa asioissa niin kansallisella kuin paikallisella tasolla.

Kehittämisohjelmaan sisällytettäviä asioita

Keskeisenä kehittämisohjelman valmistelussa Kerhokeskus – koulutyön tuki ry pitää sitä, että ohjelma laaditaan nuorisolain hengessä, ts. pitäen mielessä kaikilla tasoilla nuorten mahdollisuus itse osallistua heitä koskevien asioiden valmisteluun ja toteutukseen. Käytännössä tämä tarkoittaa Kerhokeskus - koulutyön tuki ry:n näkökulmasta erityisesti sitä, että lapsilla ja nuorilla tulee olla mahdollisuus myös kasvatusinstituutioissa aina päiväkodeista alkaen kasvaa mielipiteen muodostukseen kykeneviä yksilöitä, joille on varattu mahdollisuus organisoidusti tulla kuulluiksi. Erityisesti kehittämisohjelmaan tulee sisällyttää toimenpiteitä, joilla voidaan vaikuttaa *koulujen toimintaympäristöjen*

kehittämiseen osallisuutta tukevaan suuntaan. Konkreettisenä toimenpiteenä esitetään, että myös *perusopetuksen oppilaskuntien osallistuminen koulua koskevaan päätöksentekoon turvataan säädännöllä*. Nykyisin oppilaskunnilla ei ole virallista roolia koulun hallinnossa.

Koulun toimintakulttuurin kehittämiseksi olisi myös pohdittava, voitaisiinko *yhteistyö paikallistasolla kunnan eri toimialojen ja järjestöjen välillä jollain tasolla normittaa* koulun toiminnaksi. Tältä osin olisi harkittava perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden täydentämistä. Olisi toivottavaa, että kunnan kulttuuri-, nuoriso- ja sivistystoimi sekä järjestöt pohtisivat yhdessä tapoja, joilla kunnan nuorille tarjoamat palvelut pitäisi toteuttaa. Lähitulevaisuudessa tätä joudutaan joka tapauksessa tekemään nuorten ikäluokkien pienenemisen takia. Nuoren asuinpaikka ei saisi olla rajoitteena kunnallisten palvelujen saatavuudelle.

Myös kansallisella tasolla Kerhokeskus näkee tärkeänä eri hallintokuntien ja järjestöjen välisen yhteistyön lapsia ja nuoria koskevissa asioissa. Ohjelmatavoitteeksi pitäisi ottaa se, että *nuorisolain tavoitteet pitää saada ulotettua myös muilla hallinnonaloilla ja muun lainsäädännön velvoitteista laadittaviin kehittämissuunnitelmiin*, kuten koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaan. Kehittämissuunnitelmaan pitää ottaa *toimenpiteet siitä, miten elinkeinoelämä sitoutetaan* tukemaan lasten ja nuorten kehittämistä, ja miten yritykset voivat tällä sektorilla osoittaa yhteiskuntavastuutaan. On elinkeinoelämän intressissä, että lahjakkuudet kehittyvät, eikä yksikään syrjäydy.

Yksittäisenä toimenpiteenä, jossa em. asetetut tavoitteet hallintokuntien ja järjestöjen yhteistyölle, ja nuorten osallisuuden kehittämiseksi niin kansallisella kuin paikallisella tasolla Kerhokeskus esittää *lasten ja nuorten kouluympäristössä tapahtuvan harrastustoiminnan resursoimista budjettivaroista ja siitä säätämistä*. Vuodesta 2004 on ollut voimassa lainsäädäntö 1.-2-vuosiluokkia käyvien oppilaiden iltapäivätoiminnasta. Tuon lainsäädäntö on sovittu arvioitavaksi vuonna 2007. Kerhokeskus esittää kehittämissuunnitelmatoimenpiteeksi, että lainsäädäntö avataan ja erityisesti *aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet tarkastetaan osallisuutta tukeviksi*.

Varttuneempien, mutta perusopetuksessa olevien 3.-9. (10.) luokkien oppilaiden osalta Kerhokeskus esittää *kouluympäristössä tapahtuvan harrastustoiminnan resursoimista niin ikään valtion budjetista*, kutsuttiinpa tätä toimintaa sitten millä nimikkeellä tahansa. Toiminnan tulisi olla koulun oppilaille organisoimaa ja oppilaiden harrastuneisuutta tukevaa toimintaa, joka voitaisiin toteuttaa koulun kerhojen, kunnan muiden toimialojen, seurakuntien tai järjestöjen toimesta. Nuorten näkökulmasta ei ole olennaista, kuka toiminnan toteuttaa, kunhan toiminnan sisällöt ovat heitä kiinnostavia ja heidän kasvuaan tukevaa. Tosin on näyttöä siitä, että kerhoissa tapahtuvan harrastustoiminnan kautta myös kouluviihtyvyyden ja työrauhan paranevat.

Toimintaa tarjottaessa on otettava huomioon nuorten ikäkaus. Selvää on, että mitä varttuneemmista nuorista puhutaan, sitä enemmän heidän on itsensä voitava vaikuttaa toimintojen sisältöihin. Koska toiminnalla halutaan tukea harrastuneisuutta, on toiminnan ohjaajina ensisijaisesti voitava käyttää kulloisenkin aiheen asiantuntijaa tai itse aiheesta harrastunutta aikuista. Varttuneempien kohdalla myös vertaisohjaajat tulevat kysymykseen. *Säätämällä toiminnan organisoimista koulun vastuulle* ratkaistaan monet hallinnolliset asiat, kuten vastuu harrastustoiminnassa mukana olevista oppilaista.

Kerhokeskus - koulutyön tuki ry on ollut mukana muotoilemassa Harrastus kasvun tukena –kansalaisvaltuuskunnan loppuraporttia, ja esittää siinä muotoiltujen asioiden nostamista lapsi- ja nuorisopoliittiseen kehittämisohjelmaan. (liite)

Kerhokeskus - koulutyön tuki ry yhtyy muilta osin myös Valtion Nuorisoasian neuvottelukunta Nuoran lausunnossaan esittämiin kehittämisohjelmakirjauksiin.

Kerhokeskus - koulutyön tuki ry

Minna Riikka Järvinen
toiminnanjohtaja

Liite

Harrastus kasvun tukena –neuvottelukunnan raportti